

Olje- og energidepartementet Postboks 8148 Dep.
0033 OSLOSaksbeh./tlf.nr: Idar Gimmedstad/99548819
Deres ref.: 22/225
Deres dato: 09.02.2022
Vår dato: 29.04.2022

Høring av forslag til inndeling av de åpne områdene i utlysingsområde for fornybar energiproduksjon til havs

Vi viser til høring på forslag til inndeling av de åpne områdene Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II i utlysingsområde for fornybar energiproduksjon til havs. Statnett har ikke synspunkt på de konkrete inndelingene. Vi mener likevel at det er nødvendig, ut fra vår nye rolle som plan- og systemansvarlig for et havnett, å gi relevante saksopplysninger, innspill på konsekvensene av de ulike alternativene og synspunkt på prosessen videre.

Behov for høyt tempo i havvindutviklingen i Norge

Det er store planer for elektrifisering og ny næringsutvikling i Norge, og forbruksveksten er høyest i sør. Innen utgangen av 2026 forventer vi kraftunderskudd i Sør-Norge. Alle forbruksplanene vil ikke la seg realisere uten samtidig utbygging av ny kraftproduksjon, og havvind vil være en viktig bidragsyter. Tempoet i havvindutviklingen vil være avgjørende for hvor raskt ny industri og den grønne omstillingen kan skje på land i Norge.

Utviklingen i Europa i etterkant av invasjonen i Ukraina berører også Norge, og vi må forberede oss for en raskere utbygging av ny fornybar kraftproduksjon. Energisikkerhet og tilgang til utslippsfri energi er nå satt enda tydeligere på agendaen. For at Europa skal nå sine mål trengs det mer energisamarbeid og økt tempo i det grønne skiftet. Rask økning av produksjonskapasitet fra havvind vil stå helt sentralt i denne omlegging, og Statnett stiller derfor spørsmål ved nødvendigheten av å gjennomføre en ny konsekvensutredning for å starte tildeling av det siste av de tre områdene i Sørlege Nordsjø II, og om ikke også dette arealet bør bli åpnet for kraftutbygging nå.

For at arealene for havvind på Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II skal kunne utvikles i takt med regjeringens ambisjon, er det viktig at rammebetingelser og nødvendig regulering klargjøres så snart som mulig. Dette gjelder blant annet forutsetninger rundt markedsdesign, samt tydelig mandat og regulering av system- og planansvar til havs.

Arbeidet som regjeringen har satt i gang med å identifisere nye områder for havvind blir også viktig. For at tilknytning av havvind ikke skal stoppe opp etter at de første feltene er utviklet, bør regjeringen vurdere å fremskynde dette arbeidet. Statnett ser at det kan være fordelaktig for kraftsystemet å knytte til havvind flere steder langs kysten i nærheten av forbruksområdene.

Dimensjonerende feil i det nordiske kraftsystemet gir rammer for størrelsen på kabelforbindelsene mot land

Departementet har foreslått å dele inn havvindarealene i størrelser på 1500 MW. Samtidig er dimensjonerende feil i det nordiske synkronsystemet per i dag 1400 MW. Denne grensen betyr at ingen enkeltfeil skal medføre et bortfall av effekt som overstiger dette nivået. For tilknytning av havvind angir dette begrensningen for hvor mye effekt som kan overføres på hver enkelt forbindelse til land. Det er mulig å øke grensen for dimensjonerende feil, men dette vil kreve nordisk enighet og ha betydelige økonomiske og systemmessige konsekvenser for alle de nordiske land.

Det er likevel mulig å bygge ut vindparker på 1500 MW eller mer, hvis dette er kommersielt ønskelig. Dersom en havvindpark på mer enn 1400 MW er koblet radielt mot Norge kan det ved full produksjon oppstå et behov for å avkorte noe av produksjonen. Flere forhold vil likevel dempe den faktiske kraftflyten mot land; overføringstapet på kabler og likerettere, at vindturbiner kan være ute for feil og vedlikehold, og at vindforholdene fører til at det kun er full produksjon i en mindre del av tiden. Siden en høyere installert effekt vil øke produksjonsvolumet i alle perioder med produksjon, kan det likevel være kommersielt attraktivt å bygge ut en produksjonskapasitet som overstiger overføringskapasiteten mot land. Det er imidlertid viktig at premisene er fastsatt på forhånd, inkludert en avklaring av hvordan produksjonsreduksjonen skal fordeles mellom aktører dersom vindkraft fra flere aktører er koblet til samme kabelforbindelse.

For en hybridforbindelse gjelder også grensen per forbindelse på 1400 MW, men siden det også vil være overføringskapasitet mot et annet land vil det ikke oppstå et behov for avkortning av produksjon.

Det blir nå utviklet løsninger i Europa med høyere overføringskapasitet enn 1400 MW, men med et teknisk design som har som mål å tilfredsstille kravet om dimensjonerende feil. Det er for tidlig å konkludere med at slike løsninger kan kobles til Norge, men Statnett følger utviklingen.

Nett til havs fra Utsira Nord må utvikles helhetlig

OED har foreslått å dele Utsira Nord i 3 eller 4 arealer. En slik oppdeling fører til at det er naturlig å vurdere en koordinert ilandføringsløsning for havvindproduksjonen. Å koble opp alle vindparkene til i en felles stasjon på, eller ved Utsira øy kan være et alternativ til flytende eller subsea transformatorstasjoner for hver vindpark. Uten koordinering vil resultatet kunne bli både dyrere, mindre fremtidsrettet og gi større fotavtrykk i naturen. Som planansvarlig vil Statnett bidra ved å undersøke en slik løsning i tett samarbeid med havvindutbyggerne. Vår rolle som planansvarlig i denne sammenheng er uavhengig av eierskap til forbindelsene.

Tilknytning av havvind vil kreve utvikling av nett på land

Ilandføring av havvind vil normalt kreve større eller mindre nettinvesteringer på land uavhengig av inndelingen av utlysningsområder.

Statnett har i brev til NVE i desember 2021 konkludert med at tilknytning av havvind fra Utsira Nord i seg selv ikke vil utløse behov for økt kapasitet i nettet på Haugalandet. Oppgradering av transmisjonsnettet i dette området er likevel nødvendig på grunn av nytt industriforbruk, og behov for stabil kraftforsyning også i de periodene det ikke blåser. Det vil likevel være behov for mindre investeringer knyttet til selve tilknytningen, som investeringer i nye felt, reaktiv kompensering osv. Dette vil vi konkretisere i det videre løp.

Tilknytning av havvind fra Sørilige Nordsjø II kan være utløsende årsak for å øke kapasiteten i nettet inn og ut av Sørlandet. Statnett har et pågående analyse- og planarbeid som undersøker fremtidig nettbehov og som skal peke ut gunstige tilknytningspunkt for de ulike fasene av utbygging fra Sørilige Nordsjø II.

Utviklingen av nettet på land og til havs må sees i sammenheng og planlegges på en fremtidsrettet og bærekraftig måte. Både økt industriforbruk, tilknytning av havvind og utveksling mot andre land påvirker forsynings sikkerheten og behovet for overføringskapasitet i nettet. Gunstig plassering av nytt forbruk og tilknytning av havvind kan redusere behovet for nett, det samme kan økt forbruksfleksibilitet og system- og markedstiltak.

Med vennlig hilsen
Statnett SF

Håkon Borgen
Konserndirektør Utvikling Hav